

TOPLANTI NO: 25

YÖNETİŞİM TOPLANTILARI

YER : Asansör Restoran
TARİH : 30.10.2025
GÜNDEM : Ekonomi
TEMSİLCİ : Pelin SEVEN AKSU

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ RAPORU

Kuşadası'nın ekonomik yapısı ağırlıklı olarak turizm, ticaret ve hizmet sektörleri etrafında şekillenmektedir. Kentin fiziksel çevresini biçimlendiren mekân üretimi süreçleri de bu yapının ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak bu alan, giderek sermaye odaklı ve piyasa dinamikleriyle tanımlanan bir faaliyet sahasına dönüşmüş; mimarlığın kamusal niteliği ve toplumsal fayda üretme kapasitesi büyük ölçüde geri plana itilmiştir. Bu dönüşüm hem mesleğin kamusal sorumluluğunu hem de kentin yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir.

Oysa kent ekonomisi yalnızca sermaye ve ticaret göstergelerinden ibaret değildir; emeğin, bilginin ve dayanışmanın da bir ekonomisi vardır. Mimarlar, kentte mekânsal, kültürel ve sosyal değer üreten; tasarım süreçleriyle mekânı yaşam alanına dönüştüren, kültürel mirası koruyan, çevresel sürdürülebilirliği gözeten ve toplumsal katılımı teşvik eden aktörlerdir. Bu üretim pratiği, yalnızca estetik bir sonuç değil, aynı zamanda toplumsal refahı ve yerel ekonomiyi güçlendiren kamusal bir değerdir. Çünkü mimarlık mesleği, kentin fiziksel çevresi kadar toplumsal yaşam kalitesinin de güvencesidir; Mimarlar Odası ise bu sorumluluğun kurumsal zemindir.

Bu nedenle Kuşadası'nın ekonomik ve mekânsal geleceği, yalnızca kısa vadeli büyüme göstergeleriyle değil; mekânsal adalet, kültürel süreklilik ve toplumsal yarar ilkeleriyle birlikte ele alınmalıdır. Kentte sürdürülebilir bir mekânsal üretim ortamının oluşması, ancak bu

değerlere sahip çıkan kurumsal yapılara —özellikle de mimarlık mesleğinin kamusal temsilcisi olan Mimarlar Odası'na— etkin bir rol tanınmasıyla mümkündür.

TMMOB Mimarlar Odası Kuşadası Temsilciliği, 40 yılı aşkın süredir kentte faaliyet göstermekte; imar planlarından kıyı düzenlemelerine, koruma alanlarından kamu yapılarının tasarımlarına kadar birçok konuda bilimsel, teknik ve kamusal temelde görüş ve katkılar sunmaktadır. Ancak bu uzun geçmişe rağmen temsilciliğin varlığı kentte yeterince benimsenememiş, karar alma süreçlerindeki etkinliği zamanla azalmıştır. Kuşadası gibi hızlı değişen ve mekânsal baskı altında bulunan bir kentte, meslek odalarının sürece dâhil olmaması, planlama ve yapılaşma kararlarının yalnızca ekonomik parametrelerle şekillenmesine yol açmaktadır. Oysa her imar kararı, her yapılaşma hamlesi yalnızca yatırım ölçeğinde değil, kentin kimliği, kamusal alanları, çevresel dengesi ve toplumsal yaşam biçimleri üzerinde belirleyici etkiye sahiptir.

Gelenen noktada, mimarlık disiplini ve meslek odaları çoğu zaman danışılan değil, sonuçtan haberdar edilen aktörler haline gelmiştir. Bu durum, yalnızca meslek alanını değil, kentin demokratik işleyişini ve kamusal denetim kültürünü de zayıflatmaktadır. Kurumsal zayıflık yalnızca meslek örgütünü değil, kentin ortak akıl üretme kapasitesini de sınırlar. Etkin bir temsilcilik, kentteki imar planları, kamusal yatırımlar ve tasarım süreçlerinde daha şeffaf, katılımcı ve nitelikli kararlar alınmasını sağlar.

Temsilciliğin kendi fiziksel mekânına sahip olmaması, sınırlı bütçe olanakları ve azalan yasal yetkilerle birleştiğinde, meslek örgütünün kent yaşamına etkin katılımını daha da güçleştirmektedir. Buna rağmen temsilcilik, tüm kısıtlı koşullar altında kentin ortak aklını, meslektaş dayanışmasını ve kamusal duyarlılığı diri tutmaya çalışmaktadır. Ancak sürdürülebilir bir kurumsal varlık için bu çabaların fiziksel, ekonomik ve yönetsel olarak güçlendirilmesi artık kaçınılmazdır.

Meslek odaları, kamu kurumu niteliğinde olmalarına karşın gelirlerini tamamen kendi kaynaklarıyla üretmek zorundadır. Aidatlar, belge onayları ve sınırlı teknik hizmetler dışında hiçbir kamusal bütçe desteği bulunmamaktadır. Bu durum, özellikle yerel ölçekte faaliyet gösteren temsilciliklerin ekonomik sürdürülebilirliğini doğrudan etkilemektedir. Kamu yararına hizmet üretmekle yükümlü bir yapının kamu desteğinden yoksun bırakılması, zamanla kurumsal kapasitenin zayıflamasına yol açmıştır. Temsilciliğimiz sınırlı bütçesi ve

meslektaşların gönüllü katkılarıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Planlama, imar ve yapılaşma süreçlerinde uzman görüşü sunmak, teknik değerlendirmeler yapmak, etkinlikler düzenlemek gibi görevler çoğunlukla kişisel emek ve dayanışma ile gönüllülük esaslı olarak yürütülmektedir.

Son yıllarda meslek odalarının denetim, belge onayı ve proje bedeli belirleme yetkilerinin kısıtlanması hem gelir kaynaklarını azaltmış hem de kamusal denetim gücünü zayıflatmıştır. Oysa bu mekanizmalar geçmişte emeğin korunmasına ve kamusal şeffaflığa katkı sağlamaktaydı. Yetkilerin ortadan kalkmasıyla birlikte proje üretimi tamamen serbest piyasa koşullarına bırakılmış, haksız rekabet, düşük bedelli işler ve niteliksiz üretimler yaygınlaşmıştır. Bu durum, mimarlık hizmetinin toplumsal değerini aşındırmaktadır. Proje bedellerinin olağan dışı düşmesi, mimarlık emeğini bir maliyet kalemi olarak görünür hale getirmiştir. Serbest ofisler, kazançlarının büyük kısmını kira, donanım ve vergi gibi giderlere ayırmak zorunda kalmakta, üretim süreci "hız-bedel" dengesine sıkışmaktadır. Özellikle genç mimarlar, yüksek eğitim maliyetlerine rağmen düşük ücretlerle, çoğu zaman güvencesiz koşullarda çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel bir sorun değil; kentin geleceğini tasarlayan bir mesleğin sürdürülebilirliğini tehdit eden yapısal bir problemdir.

Ekonomik kırılganlık ile denetim eksikliği birbirini besleyen bir döngüye dönüşmüştür. Mimarlar kamusal sorumluluklarını sürdürmeye çalışırken, bu sorumluluğu destekleyecek ekonomik ve kurumsal zemin giderek daralmaktadır.

Temsilciliğimiz hem meslektaş emeğinin görünür hale gelmesi hem de mesleki etik ve nitelik standartlarının korunması için çalışmalar yürütmektedir. Ancak bu çabanın kalıcı olabilmesi, yalnızca gönüllülüğe değil, güçlü bir kurumsal yapıya dayanmalıdır. Bu doğrultuda yerel yönetimlerle yapılacak iş birliği protokolleri, proje onay ve mesleki denetim süreçlerinde kamusal şeffaflığı güçlendirerek meslek odasının teknik değerlendirme rolünü yeniden işler hale getirecek hem emeğin korunmasına hem de kentsel üretim kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır.

Kuşadası'nda 40 yılı aşkın süredir varlık gösteren temsilcilik hâlâ kendi hizmet binasına sahip değildir. Bu eksiklik, sadece mekânsal değil; aidiyet, görünürlük ve kurumsal hafıza açısından da önemli bir sorundur. Bu kapsamda öncelikli hedef, bağış ve desteklerle kalıcı bir Temsilcilik Binası edinilmesidir. Bu mekân, yalnızca bir yapı değil, kentin mimarlık hafızasının,

tartışma kültürünün ve mesleki dayanışmanın merkezi olacak; eğitim, sergi, toplantı ve halkla iletişim faaliyetlerinin sürekliliğini sağlayarak kurumsal görünürlüğü artıracaktır.

Mimarlığın kentteki fiziki ve kültürel görünürliğini artırmak, temsilciliği yalnızca meslek içi değil, kent halkına açık bir kültürel platform olarak konumlandırmakta büyük önem taşımaktadır. Öğrenci atölyeleri, sergiler, paneller ve yayınlar aracılığıyla mimarlığın kamusal yönü güçlendirilerek, bu faaliyetlerin Kuşadası'nın uzun vadeli kültürel ve ekonomik yaşamına katkı sunması sağlanabilir.

TMMOB Mimarlar Odası Kuşadası Temsilciliği olarak, bugüne dek sürdürdüğümüz tüm çabalarda olduğu gibi, bundan sonra da kentin ortak yararını, mimarlığın kamusal niteliğini ve meslektaş emeğinin onurunu korumaya kararlıyız. Ancak bu kararlılık, yalnızca bizim değil, bu kentin bütün paydaşlarının ortak iradesiyle anlam bulacaktır. Bu nedenle, kentte yaşayan, üreten ve karar veren tüm paydaşları —yerel yönetimleri, meslek kuruluşlarını, sivil toplum temsilcilerini ve iş dünyasını— dayanışma ve birlikte üretim kültürünü güçlendirmeye, mekânsal ve toplumsal geleceğe ortak sorumluluk almaya davet ediyoruz.

Kuşadası'nın sürdürülebilir ve yaşanabilir bir kent olarak gelişmesi, yalnızca bu ortak irade ve birlikte düşünme kültürüyle mümkün olacaktır. Ekonomi, yalnızca sermaye birikimi değil; emeğin, bilginin ve kamusal faydanın adil biçimde paylaşılmasıyla anlam kazanır. Kuşadası'nın geleceği, bu bütüncül ekonomi anlayışına bağlıdır.

Saygılarımızla,

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan